

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

De Præbendis Et Dignitatibus. Titvlvs V.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

tura tua jura fideliter prosequeris, cum ex hoc censeris debeas residens, perjurium non incurris.

[1 Præstato insuper juramento promittens, quid homines & jura ipsius præpositura manteneas & defendas. Cum autem prosequendo jura præpositura residere interdum in ecclesia memorata non possis, de juramento super ipsa residentia præstato metuenti, provideri tibi super hoc à nobis humiliter postulasti. Nos vero.]

CAP. XIV.

Familiaris Papa (non obstante constitutione contraria) præbenda sua fructus percipit in absentia.

Idem Capitula Metens. a

Cum dilectus filius Magister Otto: [1 & infra.] Mandamus, quatenus non obstante constitutione, quæ contra absentes canonicos inter vos dicitur mansisse, fructus præbende suæ assignetis eidem, in nostro servitio commoranti: Cum familiares nostri b, qui circa nos se obsequiales exhibent univertis c, minori non debeant prærogativa gaudere, quam vestrum singuli, quorum negotia per seipsum sapienter promoventur.

[1 Canonici eccles. vestra, scriptor noster, grata nobis jugiter impendat obsequia, & non minus si sit absens, quam præsens, eidem ecclesia utilis habeatur, univertitatem vestram rogandam duxerimus & monendam, per Apost. sedem vobis.]

CAP. XV.

Duo canonici absentes cum Episcopo, seu in ejus servitio, fructus præbendarum suarum percipiunt in absentia, constitutione ecclesia contraria non obstante.

Idem Melden. Episcopo.

Audientiam nostram pervenit, quod cum in Melden. ecclesia quædam sit constitutio vallata juramento, & auctoritate sed. Apostol. confirmata, ut canonici, qui non resident in eadem, suarum priventur fructibus præbendarum, illis exceptis, quos infirmitas excusaret, seu in Apostolicæ sedis servitio contingeret detineri: [1 & infra.] Decernimus, ut duo ex canonicis ecclesie memorata, in tuo servitio existentes, suarum fructus integre percipiant præbendarum: cum absentes dici non debeant, sed præsentibus, qui tecum pro tuo & ipsius ecclesie servitio commorantur.

[1 Quos peregrinationis labor, aut studia traherent literarum. Decanus & quidam canonici ecclesia memorata, occasione constitutionis hujus, canonicos in tuo servitio commorantes præbendam suarum privare fructibus moluntur. Unde cum tibi plurimum expediat aliquos canonicorum ipsorum in tuo servitio retinere, nobis humiliter supplicasti, ut super hoc necessitati tue consulere dignaremur. Volentes igitur sic constitutionem moderari supradictam, ut dicta ecclesia fructum sentiat ex eadem, & tu per nos ab usum dispendium non incurras: præsentium auctoritate.]

CAP. XVI.

Si ecclesia patitur ministrorum defectum, privilegiati super absentia per subtractionem proventuum redire coguntur, hoc dicit. Et est bonus textus, & potest multum proficari.

Gregorius IX. Patriarcha Antiochia Apost. sed. legato.

Cum ad hoc sint ecclesiastica beneficia deputata: & infra. Sanè nobis innouit, quod ecclesia d. Antiochena multis ex servitoribus ejus absentibus est fere destituta ministris. Unde mandamus, quatenus non obstantibus Apostolicis indulgentiis e, & prædecessorum tuorum licentia, absentes canonicos & assistos

a Meden, alias Dition. b Vid. Ludomen. Gomez. in reg. de impet. bene. vac. per obit. familiaris Cardinalium. quæstion. 13. c Vid. leg. sed & reprobari. h. penultim. per Bald. ff. de excus. tutor. d. Antiochia. e Vid. leg. 2. per Bald. ff. ne quid in loco publico.

revoce ad residendum in ecclesia supradicta: & si non venerint, tu de ipsorum beneficiis, dum absentes fuerint, ipsi ecclesia facias congruè a deserviri, in utilitatem ejusdem, quod ex præfatis beneficiis superfusis, convertendo.

CAP. XVII.

Privatur beneficio clericus non residens, si mentis non redens, nec justam excusationem alleget. h. d. & est casus notabilis.

Idem.

Clericos in ecclesiis tua jurisdictionis beneficiis, quæ residentiam exigunt, adsecutos, si ad alterius dicesim absque licentia tua morandi causa transierint, licet tibi, si moniti non redierint, dictis beneficiis (nisi excusationem rationalem ostenderint) spoliare.

DE PRÆBENDIS ET DIGNITATIBUS.

TITVLVS V.

CAP. I.

In bonis ecclesie non succeditur iure consanguinitatis.

Ex concilio Pictavica. h

VT nullus e de clero sive populo ecclesiastica bona a jure consanguinitatis sibi requirat habenda.

CAP. II.

Non licet Episcopo aliquem ordinare spirituale.

In corpore canonum.

Non liceat e ulli Episcopo ordinare clericos, & eis nullas alimonias præstare: sed duorum alterum eligat, vel non faciat clericos, vel si fecerit, det illis unde vivere possint.

CAP. III.

Bona ecclesiarum communia sunt, nec debet quisquam iniqua propria vindicare.

Gregorius Anthemo Subdiacono.

Ratio nulla f. permittit, ut quod pro communi utilitate datum esse cognoscitur, propriis cupidissimè usibus applicetur.

CAP. IV.

Qui ordinavit aliquem ad sacros ordines sine titulo, non habentem de suo inde vivat, providere tenetur ei de suo, donec aliquis titulum fuerit consecutus.

Alexander III. in concil. Lateran. g.

Episcopus si aliquem h sine certo titulo, de quo necessaria vita percipiat, in Diaconum vel Presbyterum ordinaverit: tandiu ei necessaria subministret, donec in aliqua ecclesia ei convenienti stipendia militie clericalis assignet. Nisi talis ordinatus de sua i vel paterna hereditate, subsidium vite possit habere.

CAP. V.

Non debent Episcopi permittere quem plures ecclesie obtinere.

Idem in eodem k.

Quia i in tantum quorundam processit ambitio, quæ non duas vel tres, sed plures ecclesias perhibeantur habere, cum nec duabus possint debitam provisionem impendere. Per fratres & Coepiscopos nostros hoc m emendari præcipimus, & de multitudine præbendarum n canonicis inimica, quæ dissolutionis materiam & evagationis inducit, certumque continet peri-

a Deservire. b Hoc consilium nondum repertum fuit plerumque aliis. c Ca. 1. eod. tit. in 1. compil. d beneficia. e Ca. 2. eod. tit. in 1. compil. f Ca. 3. eod. tit. in 1. compil. g Lib. 11. epist. 29. f. 31. Ind. G. regis. h Ca. 2. eod. tit. in 2. comp. i ad de sua paterna hereditate, quod non probat. k Ca. 1. d. 1. Cap. 1. eod. tit. in 1. compil. in hac. n Vox, præbendarum, non est in antiquis, nec in concilio.

culum

culum animarum, eorum, qui ecclesiis deservire valeant, indigentiam volumus sublevari.

CAP. VI.

Ad mandatum Papa non tenetur quis providere illi, qui beneficium in literis vacuit, vel cui sine scandalo provideri non potest. h. d. Et in ult. est isto textu semper menti tenendus.

Idem.

Ubi a teneamur: [1 & infra.] Si mandatum nostrum pro alicujus provisione receperis, qui aliud beneficium, de quo valeat commodè sustentari: nisi forte in literis ipsius de hoc mentio habeatur: aut si non potest ei sine scandalo provideri: æquanimiter sustinemus, si pro ea mandatum nostrum non duxeris exequendum.

[1 Ex debito suscepti regimini provisioni clericorum intendi, tibi & aliis ecclesiarum prælatis pro eis scripta nostra dirigimus: interdum etiam super illorum provisione, qui aliud sufficienti beneficium habere nesciunt. Verum aliquando ignoramus eos habere aliud beneficium, pro quibus tibi & aliis ecclesiarum prælatis scribimus.]

CAP. VII.

Habens plures ecclesias, alteram eligere & alteram dimittere compellitur.

Idem.

Referent. b Presbytero accepimus, quòd cum duas haberet ecclesias, Archidiacon. tuus ipsum altera spoliavit: & cuidam Presbytero G. e nomine adsignavit eandem, prædictus autem I. sentiens se in hac parte gravari, ad Metropolitanum, videlicet Rhemen. Archiepiscopum appellavit. Cumque de mandato ejusdem Archiepiscopi in prædicta ecclesia restitutus fuisset, præfatus Archidiaconus eundem I. pro eo, quòd ad præsentiam suam vocatus venire contempsit, vinculo excommunicationis adstrinxit. Nos autem d ipsum a sententia, qua tenebatur, facientes absolvi, tibi mandamus, quatenus præscripto I. de prædictis ecclesiis una quam malueris relicta, alteram præfato G. si ecclesiam non habet s. non differas adsignare. Alioquin ipsam alteri personæ idoneæ beneficio ecclesiastico carenti incunctanter adsignes.

CAP. VIII.

Præbenda & dignitates non debent deviti, nec etiam permutari.

Idem Concilio Turonensi g.

Majoribus b ecclesiarum beneficiis in sua integritate manentibus, indecorum nimis videtur, ut minorum clericorum præbendæ patiantur sectionem. Idcirco ut sicut in magnis, ita quoque in minimis membris suis firmitatem ecclesia habeat unitatem, divisionem præbendarum, aut dignitatum permutacionem fieri prohibemus.

CAP. IX.

Receptus in canonicatus ex promissione capituli, debet quando factus si obtulerit habere præbendam, vid. ca. 2. de concess. præbend. in 6. cum gloss.

Idem Casuarien. Archiepiscopo k.

Relatum l est: [1 & infra.] Quoniam igitur dignum est, ut postquam Magister I. in ecclesia tua canonice

a Cap. 1. eod. titul. in 1. compilation. & post concil. Lateranen. part. 10. ca. 2. b Ca. 9. eod. titul. in 1. compilation. & post concil. Lateranen. sub Alexand. III. part. 30. ca. 3. c alt. S. d al. his autem a sententia qua deturbatur, eum facientes, & cetera. e præscriptu. f habet. g vid. Ant. Aug. in not. 1. compil. h Ca. 10. eod. tit. in 1. compil. & post concil. Lateran. part. 30. ca. 2. i vid. l. cui patet. per Barr. ff. de servit. expon. k Sard. Episc. l. Ca. 11. eod. tit. in 1. compil. cum hodie sit correctâ hæc decre. per ca. 2. de concess. præb. in 6. vid. ibi gloss. & Decium in ca. ex par. 11. supra, de officio delegat.

cus est institutus, & à te habuit in promissis de conferenda sibi prima præbenda, cum in ecclesia ipsa vacaret, ut debeat præbendæ integritate gaudere: mandamus, quatenus si idem I. in ecclesia tua est canonicè institutus, & in choro & capitulo & aliis, quorum usus est communis, potestatem sicut canonicus habet, ei præbendam si qua nunc vacat, vel cum ibi primò vacaverit secundum promissionem tuam concedas liberaliter & adsignes: quia non est congruum, ut præbenda careat, qui in canonicum noscitur esse receptus.

[1 Avaribus nostris, quòd cum dicitur. fil. n. Magister I. in ecclesia tua sit per te canonicè institutus, & in choro & capitulo & aliis locis, quorum communis est usus, plenam sicut canonicus habens potestatem, nondum sibi præbendam juxta promissionem tuam assignari curasti, licet post promissionem tuam plures præbende in ipsa ecclesia vacasse dicantur.]

CAP. X.

Religiosi redditus ecclesiarum suarum deminuire non possunt restitui portionibus, qua debetur rectoribus seu vicariis, nec parochias dividere.

Idem Canonici regularibus & Monachis Eboracen. diocesis a.

Avaritiæ b, quæ est idolorum servitus: [1 & infra.] Intelleximus, quòd in ecclesiis vestris, de quibus certas pensiones consuevistis percipere, portiones, vel antiquos redditus minorastis, quos nonnulli clerici ecclesiarum ipsarum olim habuisse noscuntur: [2 & 7.] Ideoque mandamus, quatenus, si quas portiones vel antiquos redditus clericorum sine consensu Archiepiscopi vestri minuire, vel parochias dividere præsumpseritis, ad integritatem pristinam revocetis.

[1 Hi debent radicem studiosius extirpare, qui saculi vanitatibus renunciantes, Domino elegerunt in religionis habitu ministrare.]

[2 Unde quoniam hoc ex radice avaritiæ & cupiditatis procedit, quam debetis modis omnibus evitare. d. v. p. a. f. pra.]

CAP. XI.

Tollunt prælatus & capitulum præbenda vocantem honestum onus imponere, ad quod præbendarius tenetur.

Idem Præposito & capitulo Insul.

Significatum est nobis c, quòd cuidam sacerdoti præbendam usam in ecclesia vestra communi voluntate dedistis, ita quòd missam de sancta Maria (nisi corporis infirmitate gravatus sit) debeat quotidie celebrare, & ecclesiam vestram non nisi communi tam præposito, quam capitulo ad sensu possit dimittere, vel cuiquam præbendæ illius anniversarium delegare. Quam siquidem institutionem d catenus confirmamus, ut prædictus sacerdos, nisi infirmitate corporis fuerit impeditus, assidue debeat obsequium suum impendere ecclesie memoratæ, & quanto frequentius potest (salva honestate sua, & debita devotione) missarum solennia celebrare: nec sibi liceat hoc illi subtrahere, siue causa voluptatis, siue se ad aliam ecclesiam transferendo.

CAP. XII.

Ad præsentationem religiosorum in eorum ecclesiis, nullus debet institui per Episcopum, nisi prius ei congrua portio reddituum assignetur.

Idem e Vigorien. Archiepiscopo.

DE Monachis f, qui vicarios parochialium ecclesiarum gravant, ut hospitalitatem tenere non possint, eam providentiam habetas, quòd ad præsentationem

a Vox, diocesis, deest in antiquis. b Cap. 17. eod. titul. in 1. compilat. & post concil. Lateran. part. 13. ca. 1. c Ca. 13. eod. tit. in 1. comp. & post concil. Later. part. 30. ca. 19. d constitutionem. e Alias, Episcopo V Vigor. f Cap. 14. eodem titul. in prima compilatione.

Monachorum nullum recipias, nisi tantum ei de proveni-
tibus ecclesie coram te fuerit assignatum, unde jura E-
piscopalia possit perolvere, & congruam sustentatio-
nem habere.

CAP. XIII.

Plures dignitates vel personatus in una vel in diversis ecclesiis
quis habere non potest.

Idem Salernitano a Archiepisc.

Ad hæc b licet: & infra. Istud est omni rationi con-
trarium, ut unus clericus in una vel diversis eccle-
siis, plures dignitates vel personatus obtineat. Quum
singula officia in ecclesiis assiduitatem exigant perso-
narum c.

CAP. XIV.

Habens plures dignitates alteram dimittere compellitur.

Idem Burdegalen. Archiepisc.

Praterea d de G. qui in tua & Tolosana ecclesia
est Archidiaconus constitutus, & in utraque ecclesia
regulariter professus: Mandamus, quatenus eundem
altero, quem maluerit, Archidiaconatu facias esse con-
tentum.

CAP. XV.

Si electus ad secundam ecclesiam, noluerit dimittere primam, e-
ligentes possunt resistere, & electionem non acceptare.

Idem Gemen. Archiepisc. e

Cum non ignores f, quod una ecclesia unius debeat
esse sacerdotis: [i & infra.] Cum igitur nunciatus
Presbyteri, qui in duabus ecclesiis locum habere contem-
dit, & quidam clerici alterius ecclesie ad nostram præ-
sentiam accesserint, contra eum: nos attendentes non
esse conveniens, ut idem Presbyter locum habeat g in
duabus ecclesiis: mandamus, quatenus ipsum beneficio
quod habet, facias manere contentum. Quod si forte
Archipresbyter & clerici alterius ecclesie in eum consen-
serint, eis nunc dissentientibus h, cum ipsorum scandalo
non debet locum in ipsa ecclesia querere vel habere.

[i Mirabile germinus & indignum, quod uni persona locum
in pluribus ecclesiis vel concedere, vel in Episcopatu suo inducere
consuetudinem ecclesia Gallicana: qua cum unum ad plura re-
cipiat beneficia, contra sanctorum canonum instituta, non appro-
batur: a nobis, licet non possit præ multitudinem delinquentium re-
mendari.]

CAP. XVI.

Ordinate ad sacros per Episcopum sine titulo, nemini presentante,
ordinatur vel successor compellitur in necessaria providere, donec ti-
tulum habuerit.

Innocentius III. Zamoren. Episcopo i.

Cum secundum k Apostolum, qui altario servit, vi-
vere debet de altari: & qui ad onus eligitur, repel-
li non debet de mercede: patet à simili, ut clerici vive-
re debeant de patrimonio Iesu Christi, cujus obsequio
deputantur, ut ipsa nominis ratio persuadet. Cum enim
à clericos, quod est fors vel hæreditas, clerici appellen-
tur, quia in sui l ordinatione, vel adsumuntur in hæ-
reditatem Domini, vel adsequuntur hæreditatem in ip-
so m, ut verè possint psallere cum Propheta dicente:
Dominus pars hæreditatis meæ: dignum est ut ecclesie
stipendiis sustententur, in qua & n per quam divinis
obsequiis adscribuntur. Licet autem prædecessores no-
stri ordinationes eorum, qui sine certo titulo promo-
ventur, in injuriam ordinantium irritas esse voluerint
& inanes: nos tamen benignius agere cupientes o, tan-

a Sal. Episc. b C. 7. de testam. in 1. compil. c Vid. l. fin.
per Bald. C. de iudic. 6. & l. hu. C. de revoc. do. d C. 4. de exc.
prat. in 1. comp. & post concil. Lateran. part. 24. c. 5. e al. Can-
tuar. al. Ariminen. f Ca. 1. eod. tit. in 1. compilar. g haberet.
h distid. titibus. i Vid. Vasorum in Annal. Hist. c. 21. k C. 1.
eod. tit. in 1. compilar. l Corinth. 9. l sua. m al. in Christo.
Fyl. 13. n al. vel. o Vid. l. c. 1. in Testamento. ff. de re jud.
& l. quoties. eod. tit.

diu per ordinatores vel successores eorum provideri vo-
lumus ordinatis, donec per eos ecclesiastica beneficii
consequatur. Inde est quod cum G. lator presentium
à prædecessore tuo fuerit ad Subdiaconum a nullo præ-
sentante promotus: mandamus, quatenus si cum hi,
quibus examinationem ipsius duximus committendam,
te citato legitime, ut per te ipsum vel idoneum respon-
salem intertes, & tam super idoneitate personæ, quam et-
iam super quantitate ac qualitate beneficii proponere
tibi liceat, quicquid rationabiliter duxeris proponen-
dum, idoneum esse repererit, tamdiu ei vitæ necessaria
congrue subministras, donec per te in Zamoren. ecclesia
vel alia fuerit competens beneficium ecclesiasticum ad-
secutus: sciturus pro certo, quod si per examinationem
eorum b fuerit reperiens idoneus, & tu ei juxta manda-
tum nostrum neglexeris providere, cum hoc nobis per
litteras eorum innotuerit, ad id exequendum, te per di-
ctam ecclesiam compellemus.

CAP. XVII.

Qui hoc ignoranti scienter contulit præbendam, quam non potuit,
illa evicta, aliam quam potest, conferre tenetur. hoc dicit, & est si-
gularis dispositio.

Idem Archiepiscopo Senonen.

Inter cætera: [i & infra.] Facta e resignatio à
G. d quondam canonico Laudunen. e de præbenda
eiusdem ecclesie, quæ per commutationem præbenda-
rum H. tunc Siclunen. f canonico auctoritate Apostoli-
ca assignari debebat, Magister P. per Laudunen. Episcopum
de præbenda fuit investitus eadem. Super quo cum
inter Magistrum ipsum & dictum H. controversia subor-
ta fuisset, per C. Papam præd. no. omnia retractata fue-
runt: & infra. Supradicto Episcopo deditur in g præ-
ceptis, ut donec idem Magister in eadem ecclesia fuerit
præbendale beneficium affectus, nulli alii præbendam
assignare præsumat: quod si forte præsumpti, irritum
decernimus & inane. decet enim, ut qui præbendam
ei, quam de jure non potuit, assignavit, cum quam
de jure potest, assignet, ne præbendam illi fraudulenter
visus sit assignasse.

[i Tibi satis credimus esse notum, qualiter.]

CAP. XVIII.

Cassatur electio illius, qui possidet plures dignitates atq. præben-
das: & idem si detinetur aliquo vitio hic scripto.

Idem Episcopo & Cantori Tornacensi.

Cum jam h dudum: & infra. Verum quoniam
R. Siclunen. canonico, l. de Byrhynia i quondam
objecta fuere, multitudo videlicet tam dignitatum, quam
etiam præbendarum, ambitionis & avaritiæ vitium: cui
nonnumquam imponens, contra definitionis nostræ teno-
rem, & Lateran. k concilii statuta, ad obtinendam
præposituram l Siclunen. se ingerit & ingessit, & quod
die intrusionis suæ, ante confirmationem præsumple-
rit ministrare, sicut & post confirmationem cassatam:
Mandamus, quatenus si inveneritis prædictum l. habere
plures alias dignitates atque præbendas: aut aliquid m
aliud præmissorum quod ad cassationem ejus sufficiat,
inveneritis esse verum, ei super jam dicta præpositura
silentium imponatis, ab impetitione ipsius Siclunen. ec-
clesiam absolventis. Cum multa per patientiam n tole-
rantur, quæ si deducta fuerint in iudicium, exigente ju-
stitia non debeant tolerari o.

a In Subdiaconum. b Illorum. c C. 3. eod. tit. in 3. comp.
d VV. e Laudensi. f Siclunen. alit. Sedenf. g mandatu.
h Cap. 4. eod. tit. in 3. compil. & de materia vide Carin. cons. 3.
& Oldrad. cons. 67. i Bitunia. al. Bitunna. k sub Alex. III.
capit. 13. & 14. l Sidunen. m aut aliquot præmissorum, & c.
n tolerentur. o vid. l. 1. §. pen. de his qui voc. infra. & l. 1. §. 2. si
quis in jus voc. non terit.

CAP.

CAP. XIX.

Recepto in canonicum, quam est facultas se obtulerit, debetur præbenda. & interim habeat quotidianas distributiones.

Idem Archiepiscopo, & Archid. Senonen.

Dilectus a filius T. canonicus Linconien. b. proposuit, quod cum de mandato C. Papæ præd. no. Linconien. Episcopus quandam præbendam assignavit eidem in ecclesia Linconien. quia capitulum ipsum ad eandem recipere contemnebat: [1 & 7.]

Ad infantiam Remens. Archiepiscopi, tunc Episcopi Prænestinæ. Apostol. sed. leg. & auctoritate illius talis inter eum & Episcopum & canonicos Linconien. compositio intercessit, quod ipso ab eis recepto in canonicum, & concessio sibi talis in choro, & participatione qualibet divinorum, idem fructus præbendæ percipere non deberet, nisi loco proximo vacaturæ: [2 & 7.] Cum ergo dictum T. in canonicum recipi, canonicis non obviet infuturis, & vacaturam expectare præbendam Lateranen. concilio & non sit dubium obviare, nos facto ejusdem legati illicito reprobato, quod est licitum d. approbantes: quia videtur indignum, ut receptus in canonicum præbendæ beneficio defraudetur: mandamus, quatenus dictos Episcopum & canonicos, ut ei præbendam (cum se facultas obtulerit) non differant assignare. appell. postposita compellatis. Facientes eidem portiones quotidianas, quæ sunt in ecclesia memorata, sine deminutione qualibet assignari.

[1 Ad d. fil. Clarevall. & Longmaris Abbates auct. p. n. cum mollet aliquatenus a contradictione cessare, ipsam supposuerit ecclesiasticis interditi. Postmodum autem accedens ad presentiam nostram ad d. fil. Melradin. & Gunstanen. Abbates obtinuit scripta nostra, sed sicut cum per eos suam non possit justitiam obtinere, non veni. Remens. Archiepiscopo, S. Rom. eccles. Cardinali tunc Episcopo Prænestinæ, Apostol. sed. legato sicut asserit, dedimus in mandatis, ut prædictam interditi sententiam, sicut rationabiliter fuerit promulgata, faceret app. postposita firmiter observari. Veram cum idem Archiepisc. negotium prorogaret, & idem post labores multiplices ferè de promovendo negotio desereret, deficiens in expectati.]

[2 Licet autem memoratum Archiepiscopum sincera dilagatione in Domino charitate, & ipsius velimus honori deferre: quia tamen in hac qua contra canonicas sanctiones attentata noscuntur, ei deservire nec volumus nec debemus, quod ab eo illicitè factum est in hac parte duximus irritandum, quod licitè factum est approbantes.]

CAP. XX.

Non tenet electio cum ad unam præbendam duo simpliciter eliguntur.

Idem Episc. Braxien. e.

Tempus fraternitatis devotio: [1 & infra.] Cum sæpe contingat, quod ad unam præbendam duo clerici propter importunitatem petentium eligantur: Nos attendentes, quod si duo unam præbendam tenerent, illud esset contra concilium Turonen. quod præbendam prohibet sectionem: & si unus illorum ipsam obtineret præbendam, sub expectatione alius contra Lateranen. h. concilii statuta remaneret: Inquisitioni tunc taliter respondemus, quod talis electio de rigore juris penitus est cassanda.

[1 Præterea consulisti.]

a C. 1. eod. tit. in 3. comp. b. Lingen. c. sub Alex. III. ca. 8. & habetur infra de conc. præbend. ca. nulla. d. vid. l. si conveuerit. cum gloss. ff. de pign. actio. melius in c. necnon. s. 1. cum gloss. non prohibeat. ex quibus causis major. e. Burdegal. f. C. p. 6. eod. tit. in 3. comp. g. al. quod si unus illorum, & c. h. sub Alex. III. s. 1. i. alius super quo i. respondemus.

CAP. XXI.

Si duo electi ad aliquam dignitatem compromittant in iudice, poterit iudex alterum confirmare, & alteri pro bono pacis de provectibus provisionem facere. Ista est pulcherrima dispositio, & in toto corpore juris non habet consimilem.

Idem.

Nisi essent a viri providi & honesti, tam qui ordinationem fecerunt, quam illi, circa quos est facta ordinatio, in ecclesia vestra super negotio prioratus, ordinationem illam valde suspectam propter exempli perniciem haberemus. Quod ergo post concertationem diutinam ordinatum est circa unum de duobus electis, ut ipse habeat prioratum, hoc ex jurisdictione delegata secundum justitiam videtur esse statutum. quod autem ordinatum est circa reliquum, ut ipse b. viginti libras de redditibus capituli, & quadraginta de proventibus prioratus percipiat e. annuatim: hoc secundum providentiam intelligitur esse præceptum ex arbitraria potestate, cum d. in delegatos fuerit compromissum, qui auctoritatem sibi retinendo commissam, se pro bono pacis & utilitatis hoc ordinasse fatentur. Quia igitur hæc ordinatio ab omnibus est recepta, possuntque licite, prior & capitulum, de proventibus suis propter causas prædictas, non quidem ex pactione partium, sed ex iustione iudicum provisionem huiusmodi exhibere: nos eam hoc adhibito moderamine toleramus, ut ad præstationem quadraginta librarum non dignitas prioratus, sed persona prioris maneat onerata: ne forte circa proventus aliqua videatur facta sectio prioratus: ita quod ipso priore defuncto, successor ipsius ad præstationem quadraginta librarum minime teneatur.

CAP. XXII.

Canonici privilegiati a Papa super certo numero, si spontè receptorum aliquem supra numerum, contra impetrantes a Papa exceptione numeri uti non possunt.

Idem Valden. e. Episcopo, & Abba. f. Vatican.

Pro illorum provisione g. [1 & infra.] Burdegalen.

Archiepiscopo mandavimus, ut magistro R. in aliqua ecclesiarum suarum, ubi ei expedire cognosceret, competens faceret beneficium assignari, contradicentes ecclesiasticæ distinctione compescens: qui decano & capitulo Xantonen. h. auctoritate nostra mandavit, ut ipsum admitterent in canonicum & in fratrem. Cumque iidem reluctarentur canonici, ac indulgentiam de quadragenario i. canonicorum numero ei opponerent: quia Archiepiscopus cognovit illos in elusionem mandati nostri indulgentia concessa eis irreverenter abuti, prædictum magistrum de præbenda & canonia k. Xantonen. ecclesie investivit, contradicentes vinculo excommunicationis attingens, & infra. Quia verò quod per dictum Archiepiscopum de memorato magistro auctoritate nostra providè factum est firmitatem volumus obtinere: mandamus, quatenus si vobis confiterit prædictos canonicos indulgentiam, quam habent de certo canonicorum numero, non servasse, & aliquem ultra constitutum numerum in canonicum auctoritate propria recepisse: cum nobis legem imponere non debeant, quam ipsi negligunt observare, latam in ipsos excommunicationis sententiam à prædicto Archiepiscopo tam diu denunciatis sublato appellationis obstaculo servandam l. donec sæpe dictum magistrum recipiant

a C. 7. eo. tit. in 3. comp. Bald. in ca. 4. inter partes. de leg. Corr. in istibus feudorum. b. triginta. c. recipiat. d. In iudicem delegatum potest compromitti. Dd. in ca. cum tempore. supr. de arbit. Specul. tit. de arbit. s. primo. Adde Lanfran. tract. de arbit. e. al. Vaden. al. Vadenen. f. al. Vatten. g. C. 8. eod. tit. in 3. comp. h. Sanctonensi. i. quadraginta. k. Canonice. al. canonice. Sancton. l. observandam.

in canonicum, & ea, quæ ad canonicatum pertinent, cum stallis chori, & loco capituli ei student assignare.

[1 Pro dilecto filio magistro R. Audoen, qui apud Apost. sed. meram fecisse dignoscitur longior, nec adhuc erat competens beneficium ecclesiasticum affectus, licet ad ipsum esset idoneus obtinendum. Ven. f. n.]

CAP. XXIII.

Non beneficiatus habens sufficiens patrimonium, ad sacros legitime promovetur.

Idem Bisantino Archiepiscopo.

Vis a quæstionibus respondemus, quod clericos in minoribus ordinibus constitutos, de patrimonialibus bonis habentes, unde possint congrue sustentari, & si nondum fuerint beneficium ecclesiasticum adepti; dummodo aliud canonicum non obstat, ad superiores poteris ordines promoveri.

CAP. XXIV.

Absenti potest conferri beneficium alio mediante, nec refert utrum absens investitur per personam mediam, vel persona media investitur pro absente, h. d. conjugendo utrumque, intellectum. Et est casus not. & quotidie præfatur.

Idem Episcopo Zamoren. b

Accedens ad Apostolicam sedem: & infra. Inquisit. l. t. respond. quod clericus absens per alium, vel alius magis proprio poterit de beneficio ecclesiastico investiri.

CAP. XXV.

Si ad unum canonicatum & præbendam duo sum recepti suppliciter, receptio non tenet, etiam interveniente Apostolica auctoritate, hoc dicit. Et est notabile cap. quare tene semper mente, & nota ipsam.

Idem Trezen. Episcopo.

Dilecto filio d. P. sanctæ Pudentianæ Presbytero Cardinali cellerario Trezen. & R. procuratori tuo auditore concessio, idem cellerarius proposuit coram eo, quod cum in manibus Remen. Archiepiscopi tunc Apost. sed. leg. intendetis providere, G. nepoti suo in Trezen. ecclesia præbendam, quam ibi obtinebat, liberaliter resignavit, & dictus legatus præfatum G. & eundem cellerarium in canonicos Trezen. instituit, & ambos idem capitulum Trezen. stallum in choro, & locum in capitulo, & idem Archiepiscopus prædictæ præbendæ fructus dividendos communiter adsignavit, donec idem G. integrum esset præbendale stipendium, ad se secutus: [1 & 2.] Quorum receptionem procurator generalis præd. tui in partibus Constantinopolitanis tunc agentis postmodum adprobavit. Dicitur quoque cellerarius lectionem & evangelium in hebdomada sua legisse dignoscitur, & tam decani quam Episcopi electioni, & aliorum negotiorum tractatibus sicut canonicus Trezen. interfuit, & domum quandam per capitulum memoratum obtinuit, quæ non nisi canonico consueverat assignari: tuque g. cum ad eandem accessisset ecclesiam consecratus, cum cum canonicis aliis ad osculum admittantur: & eidem super prædictis non movisti per biennium quæstionem, propter quod petiit, ut te ab ipsius super hoc molestatione indebita compescere dignemur: [2 & 3.] Procurator tuus proposuit ex adverso, quod ad unicum jus spirituale, quod vacabat ibidem, infimul duos canonicos instituere prædicto legato non licuit, nam si duo unicum præbendam haberent, ad esse contra Turonen. concilium, quod præbendarum

a C. q. d. tit. in 3. comp. Huius decre. decisionem accipere debentur secundum concil. Trid. Sess. 21. de reformat. c. 2. b Latomen. alias Baron. c vide l. qui mihi donatum, per Bar. ff. de donat. d C. q. d. tit. in 2. comp. e resignaret. f beneficium. g tu quoque.

inhibet lectionem. Si vero duobus receptis, uni tantum præbenda daretur, sub expectatione alius contra Lateranen. a concilium remaneret. Præterea licet in ecclesia, in qua non est certus numerus præbendarum, nulla etiam vacante in canonicum quis possit adsumi, cum intelligatur ad quoddam jus eligi, quod ex electorum adfensu de novo creatur b, & cum electio in canonicum nascitur, & definit cum defuncto: in ecclesia tamen, quæ determinatum habet numerum præbendarum, uno individuo jure vacante, duo simul eligi non possunt ad illud, eo quod hujusmodi spirituale jus dividi seu communicari nequeat inter eos: nequaquam interdum hi, ad quos spectat electio, de communi adfensu augmentare velant numerum præbendarum, quoddam jus spirituale de novo creando, nisi forte statutum aliquod obviaret, quod esset juramento firmatum, vel cui sed. Apost. confirmatio accessisset, hujusmodi clausula prohibitionis adjecta, ut si quicumque contra id fieret, non valeret: propter quod institutionem præfatum nullam fuisse dictus adfensu procurator, cum in Trezen. ecclesia certus sit præbendarum numerus, quem capitulum vel legatus augmentare minime intendebat c, vel jus alij quod de novo creare. Unde dictum cellerarium ad restitutionem eorum, quæ ratione prædictæ institutionis tenebant, sententialiter diximus condemnandum, ei super præbenda ipsa vel ejus parte silentium imponentes: Ita quod per hoc prædicto G. nullum præjudicium generetur: cum res inter alios acta, regulariter aliis non obstat.

[1 In eos qui contra venire præsumerent excommunicationis sententia promulgata.]

[2 Verum dictus R. procurator tuus proposuit ex adverso, quod cum dictus Cellerarius præbendam suam in præfati Archiepiscopi Remen. manibus resignasset, ipse de medietate una dictam Cellerarium investivit.]

CAP. XXVI.

De una præbenda vacante, possunt fieri due, si ejus suppetant facultates, alias dividens integrare tenetur.

Idem.

Vacante d. quadam præbenda in ecclesia tua, duas ex ea constituens, ad illas de consensu e. capituli duo os canonicos adimplisti: quorum altero viam universæ carnis ingressus, præbendam, quam defunctus habuerat, quidam clericus nomine Hippolytus fuit auctoritate sed. Apost. adsecutus. Verum cum idem Hippolytus de se per integritate præbendæ, per quasdam nostras litteras quietet, & alius idem jus adversus te se habere proposuit, quid facere debeas requisisti. Super quo sic diximus respondendum, quod cum Turonen. statuta concilii, in quibus inhihent præbendarum, teneris utriusque de his, quæ vacare f. contigerit, integrare præbendam, nisi rationabili causa de vacante præbenda prædicta dicit fuerint constituta, ac tot sint utriusque provenus, quot per utramque sit utriusque provifum in beneficio competenti.

CAP. XXVII.

Si Papa mandat capitulo, ut aliquem in canonicum recipiant, & præbendam (si qua vacat) conferant, si de mandato fuerint alij conferunt, coguntur primum recipere, & de redditibus ecclesie loco beneficii providere, donec præbendam habeant.

Idem Verellen. Episcopo.

Dilectus g. filius G. clericus nobis exposuit b. querendum, quod cum pro eo ad Novarien. capitulum a Later. sub Alex. III. c. s. b. creatus. c. alias, non intendebat. d. C. q. d. tit. in 4. comp. Et de materia, an ex causa rationabili possint fieri due, vide De hoc tit. c. a. v. i. e. e. f. sensu. f. contigerit. g. C. q. de conc. præb. in quatuor comp. h. proposuit.

lum mandatum Apostolicum misissimus, ut eum in canonicum recipere & in fratrem, prebendam (si quae tunc a vacabat) conferentes eidem: [1. & infra.] Fraternitati tuae mandamus, quatenus si tibi confiterit, quod in Novarien. ecclesia prebenda vacaret, tempore quo ejusdem ecclesie canonici nostras literas receperunt: cum eam alii in elusionem mandati nostri duxerint conferendam: eundem clericum si non habet & sufficienti beneficium ecclesiasticum, in canonicum recipi facias, & sibi de redditibus ecclesie singulis annis assignari provenerit, donec ei sit in beneficio prebendali provisum.

[1. Ipsi non solum mandatum Apostolicum voluerunt adimplere, verum etiam prebendam vacantem, quam mandavimus tibi conferri, alii presumpserunt assignare. Unde petebas a nobis, ut quod de ipso in caperamus, exequi dignarerimur. Magister autem G. G. Novarien. ecclesie procurator proponebat e contra, quod cum in illa ecclesia nulla vacaret prebenda, predictus clericus ad Apost. sed. accedens saltem in ecclesia ipsa suggerit vacare prebendam. & ad suggestionem falsam per suversionem suam literas impetravit. Unde cum mendax peccator cavere debeat impetrati, penitus sicut procurator ab impetritione ipsius ecclesiam postulabat abstinere. Cum igitur coram dat. fil. G. S. GG. ad velum aureum dicitur, quem eisdem dedimus auditorem, super his dicitur ligaverit, & idem card. qua fuerant proposita coram eo retulit diligenter.]

CAP. XXVIII.

Habens personatum, vel beneficium curatum, si secundum tale receperit, vacat primam: quod si retinere contenderit, etiam secundo perit, hoc primo. Et si, ad quem spectat beneficium curatum collatum, licet conferatur cum institutus alium receperit: & si infra sex menses non conferat, devaluetur ad alium collatum, & aliter ponitur hoc secundo. Cum sublimitibus vero & literatis personis circa pluralitatem beneficiorum incompatabilitatem solus Papa dispensat, hoc tertio. Hoc dicitur istud ca. ult. & sanctorum.

Idem in concilio generali.

De multa & providentia fuit in Lateran. concilio & prohibuit, ut nullus diversis dignitatibus ecclesiasticis, vel plures ecclesias parochiales reciperet contra statuta canonum instituta, alioquin recipiens, sic acceptum amitteret, & largiendi potestate conferens private tur. Quia vero propter presumptiones & quorundam cupiditates, nullus hactenus retrusus de predicto statuto fructus provenit, nos evidenter & expressius occurrente cupientes: Praesenti decreto statuimus, ut quicumque receperit aliquid beneficium cura habens animarum ad necem, si prius tale beneficium habebat, eo sit ipso jure privatus: & si forte illud retinere contenderit, etiam alio spoliatur. Is quoque, ad quem prioris spectat donatio, illud post receptionem alterius liberè conferat, cui merito viderit conferendum: & si ultra sex menses conferre distulerit, non solum ad alios secundum Lateran. concilii statutum eius collatio devolvatur, verum etiam tantum de suis cogatur proventibus in utilitatem ecclesie, cujus est illud beneficium assignare, quantum a tempore vacationis ipsius confiterit esse perceptum. Hoc idem & in personalibus esse decernimus observandum: addentes ut in eadem ecclesia nullus plures dignitates, aut personatus habere praesumat, etiam si eorum non habeant animarum. Circa sublimes tamen & literatas personas, qua majoribus beneficiis sunt honoranda, cum ratio postulaverit per sedem Apost. poterit dispensari.

a vacaret. b habebat. c concil. gener. Lat. sub Innoc. III. c. 29. d Ca. eod. tit. in 4. comp. e Priore isto quod falsum est sub Alex. III. c. 13. & eon. tris. decreto convenit con. 1. Trid. Sess. 7. de reform. c. 2. & 4. & Sess. 24. de refer. c. 17. f sub Alex. III. c. 1.

CAP. XXIX.

Concilium provinciale a beneficiorum collatione suspendit eos, qui post secundam correptionem indigni beneficia conferunt: provida etiam quis interim beneficia conferat, & illam suspensionem relaxat solus Papa, vel solus Patriarcha.

Idem in eodem. a.

Grave & nimis est & absurdum, quod quidam ecclesiarum praesati, cum possint viros idoneos ad ecclesiastica beneficia promovere, assumere non verentur indignos, quibus nec morum honestas, nec literarum scientia suffragatur, carnalitate sequentes affectum, non iudicium rationis: unde quanta ecclesie damna proveniant, nemo sana mentis ignorat. Volentes igitur huic morbo c. mederi, praecipimus, ut praetermissis indignis, idoneos assumant, qui Deo & ecclesie velint & valeant gratum impendere famulatum, fiatque de hoc in provinciali concilio diligens inquisitio annuatim: ita, ut qui post primam & secundam correptionem fuerit repertus culpabilis, a beneficiis conferendis per ipsum concilium suspendatur, instituta in eodem concilio persona provida & honesta, qua suspendi suppleat defectum in beneficiis conferendis. Et hoc ipsum circa capitula, qua in his deliquerint, observetur. Metropolitanis vero delictum superioris iudicio relinquatur, ex parte concilii nuncian dum. Ut autem haec salubris provisio plenior effectum habeat, huiusmodi suspensionis sententia praeter Romani Pontificis auctoritatem, aut proprii Patriarchae, minime relaxetur, ut in hoc quoque quatuor patriarchales sedes specialiter honorentur. e

CAP. XXX.

Rektor ecclesie, non obstante consuetudine Episcopi, vel patroni, debet de redditibus ecclesie sufficientem habere portionem, h. d. usq. ad 5. qui vero.

Idem in eodem. f.

Exiurpanda & consuetudinis vitium in quibusdam partibus inolevit, quod scilicet parochialium ecclesiarum patroni, & alia quaedam persona, proventus ipsarum sibi penitus vindicantes, Presbyteris earum servitii deputatis, relinquunt adeo exiguum portionem, quod ex ea nequeant congrue sustentari, nam (ut pro certo didicimus) in quibusdam regionibus parochiales Presbyteri pro sua sustentatione non obtinent, nisi quartam quartam, id est, sextamdecimam decimarum. Unde fit, ut in his regionibus penè nullus inveniat sacerdos parochialis, qui ullam vel modicam habeat peritiam literarum: Cum igitur os bovis ligari non debeat triturantis: sed qui altario servit, de altari vivere debeat: statuimus ut (consuetudine qualibet Episcopi vel patroni seu cujuslibet alterius non obstante) portio Presbyteris ipsi sufficiens assignetur.

Privatus est parochiali ecclesie rector in ea non residens, nisi sit annexa dignitati vel prebenda: quo casu debet ibi habere perpetuum vicarium. Et in sine prohibet in fraudem velleoribus de ipsius proventibus personam in beneficium dari, h. d. Vel sic: Non residens in ecclesia parochiali, vel non ponens vicarium, quando est annexa beneficio majori, privatus est ea. h. d.

Qui vero parochialem habet ecclesiam, non per vicarium, sed per seipsum illi deservit in ordine, quem ipsius ecclesie cura requirit, nisi forte dignitati vel prebenda

a Ca. 30. b C. 3. eod. tit. in 4. comp. conc. Trid. Sess. 7. de reform. ca. 3. c In Cod. Barba. hinc morbo adhibere modicam. d vid. l. 3. c. de Episc. aud. & l. servus. Cad. leg. Inltam. de v. public. e vid. Chaff. in Cata. glor. mund. pag. 4. consil. 9. f Ca. 32. g C. 6. eod. tit. in 4. comp. vid. conc. Trid. Sess. 21. in decr. de reform. c. 9. & patronatum beneficiorum. h nequeat.

parochialis ecclesia sit annexa: in quo casu concedimus, ut qui talem habet præbendam vel dignitatem, cum oporteat eum in majori ecclesia deservire, in ipsa ecclesia parochiali idoneum & perpetuum habeat vicarium canonicè institutum, qui (ut prædictum est) congruentem habeat de ipsius ecclesiæ proventus portionem: alioquin a illa se sciat auctoritate hujus decreti privatum, libere alii conferenda, qui velit & possit, quod dictum est, adimplere. Illud b autem penitus interdiximus, ne quis in fraudem de proventus ecclesiæ, quæ curam habere debet proprii sacerdotis, pensionem alii pro beneficio conferre præsumat.

CAP. XXXI.

Non debent religiosi ecclesias vel decimas à laicis sine diocesano-
rum consensu recipere: excommunicatos, vel interdictos ad divina
admittere: in ecclesiis quog, quæ ad eos non pleno jure pertinent,
instituire vel destruere: sed presentabunt diocesano ad eas viros
idoneos.

Idem in eodem. c

IN Lateranensi d concilio notitum fuisse prohibitum,
ne quilibet regulares ecclesias seu decimas sine Episco-
porum consensu de manu laici præsumat accipere, nec
excommunicatos, vel nominatim interdictos admittant
aliquatenus ad divina. Nos autem id fortius inhibentes,
transgressores digna curavimus e animadversione puni-
re, statuentes nihilominus, quatenus in ecclesiis, quæ ad
ipsos pleno jure non pertinent, juxta ejusdem concilii sta-
tuta, Episcopis instituendos Presbyteros representent, ut
illis de plebis cura respondeant: ipsi verò pro rebus
temporalibus rationem exhibeant competentem, insti-
tutos verò removere non audeant Episcopis inconsul-
tis.

Sanè adjicimus f, ut illos representare procurent,
quos vel conversatio notos reddit, vel commendat proba-
bile testimonium prælatorum.

CAP. XXXII.

Absens in Theologia studio fructus beneficiorum suorum percipit
in absentia, sed quotidianas distributiones non.

Honorius III. Abbati & priori sancta
Genovefa.

Licet vobis g direxerimus scripta nostra, ut magistro b
N. Eboracen. Archidiacono in sacra pagina cupienti
studere, proventus suos ecclesiasticos faceretis integrè
ministrari. Nolumus tamen, ut quotidianas distribu-
tiones, quæ tantum residentibus in ecclesiis, & his qui
interfunt horis canonicis, exhibentur, ei tribui faciat.

CAP. XXXIII.

Propter paupertatem præbendarum ecclesia cathedrali possent
eis annexa capella, reservata ipsarum Presbyteris congrua portio-
ne.

Idem Vestrinen. i Episcopo.

EXposuisti k nobis, quòd ecclesiæ tuæ canonici, de-
minuta ipsorum provisione à tempore concilii ge-
neralis, cum eis extunc non fuerint ad eorum sustentationem
concessa capella, sicut antè fieri consuevit, de
reditibus præbendarum suarum nequeunt l sustentari:
[i & j.] Si evidens necessitas vel utilitas exigat,
præbendas ecclesiæ tuæ poteris de capellis in perpetuum
annectendis eisdem (sicut discretione prævia ex-

a Ipsi illa, &c. b vide conc. Trid. Sess. 24. de reformat. c. 13.
c C. 61. & referatur in ca. 7. eod. tit. in 4. comp. d sub Alex. III.
e. 9. cujus initium, Cum & plantare. e curabimus. f Conc.
Trid. Sess. 25. de reformat. c. 9. g vide conc. Trid. Sess. 5. de reformat.
ca. 5. in fin. & Hor. Lucium, tract. 28. de priv. schol. privul. h B.
Ebreycen. i Vestrinen. alias, Vessen. al. Vestrinien. al. Vestrin-
mensi. al. Vestrinens. k vide concilium Trid. Sess. 21. de re-
form. ca. 5. & Sess. 24. de reform. ca. 13. & 15. l nequiverunt.

pedire videris) augmentare, reservata congrua capella-
rum Presbyteris portione.

[i Propter quod plures ipsorum eadem ecclesia relicta in ipso
servitio, in clericatus coguntur approprium aliorum se obsequium
manipare. Unde humiliter supplicasti, ut de capellis eisdem pro-
visionem eorundem ampliare & nostra tibi permissione liceret. Quæ
verò per hoc statuti ejusdem concilii derogaretur, quæ servare val-
lumus inconcusse, te in hac parte nequimus exaudire. Verum
illorum paupertati paterno compatentes affectu, & tibi prout ex-
pescit tua devotionis meritis gratiam facere cupientes, filia de qua pla-
nam fiduciam obtinemus. p. auc. m. q.

CAP. XXXIV.

Licet ecclesia ex donatione laici beneficium conferat, tunc illud
beneficium impetratio, de hoc mentione non habita.

Idem Episcopo, & priori, & Archidiacono
Herforden. a

Dilectus filius G. clericus nobis proposuit b, quòd
cum decano & capitulo Andegraven. preces dice-
rimus & præcepit, ut ipsum quam cito facultas se offer-
ret in canonicum reciperent & in frater, vobis super
hoc executoribus sibi datis: quia decani & capituli pro-
curator excipiendo proposuit literas non valere, pro eo
quòd in eis mentio non fiebat, quòd præfatus decanus ex
donatione Regis præbendarum ejusdem ecclesiæ collationem
haberet: vos mandati nostri executores non esse
interloquendo dixistis: & sic duæ præbendæ, quæ medio
tempore vacaverunt, alii sunt collata: [i & j.] Man-
damus, quatenus occasione hujusmodi (quam reputamus
frivolam) non obstantè, mandatum nostrum ex-
qui procuretis.

[i Es dicitur clericus occasione hujusmodi quam vos multum
recepisse videmini, remansit hætenus sua provisione frustratus,
propter quod idem nostram audientiam appellavit, appellatum cu-
jus dicimus detulisse. Nolentes igitur ut sapè dictum clericus sit
frustratus à nobis, literarum nostrarum commoda ulterius suspen-
datur, vobis firmiter.]

CAP. XXXV.

Pueri & aliis beneficiati non sunt idonei ad beneficia consequenda,
a. h. d. inhærendo verbis literæ.

Gregorius IX. Argentinæ Episcopi.

Super inordinata c ordinatione: & infra. Cum no-
tem illi sint in ecclesiis idonei reputandi, qui servitium
possunt & volunt in ipsis: Consul. t. respond. quòd pueri
& beneficiati, qui non possunt in eadem ecclesia deservire,
in ea non debent idonei reputari.

CAP. XXXVI.

Tro unus præbendæ integratione, alia dividenda
non debet.

Idem Archiepiscopi, & magistro R. Turonen.

Cum causam, quæ inter Aurelianen. Episcopum, &
I. de Blesis canonicum sanctæ Crutis super integra-
tione præbendæ ipsius canonici vertebatur, vobis dire-
xerimus committendam: & infra. Consultationi tuæ,
respon. quòd nostræ intentionis non existit, ut pro integra-
tione præbendæ supradicti canonici, præbendæ de novo
aliqua scinderetur.

CAP. XXXVII.

Clerici ignobiles & non eminenti scientia, propter hoc non
debent à præbendis repellere, etiam in ecclesiis, quæ tales admittere
non consueverunt.

Idem.

Venerabilis frater noster Portuen. Episcopus suppli-
cavit d, ut cum quandam præbendam, quæ in Ar-
gentin. ecclesia tamdiu vacaverat, quòd donatio ejus erat

a De Ber. al. Bech. Inno. vet. Cod. Episc. Pilaconens. & priori,
b exposuisti, c De arate requisita vide Lapum allegat. 26. &
Gemman. in c. indemnitate. de elect. in 6. d suppl. in 6. ad

ad sedem Apostolicam devoluta, I. clerico contulerit, dum a in illis partibus legationis officio fungeretur, suam collationem benigno proferecurum adfectu, verum procurator Argentini capituli proposuit ex adverso, quod idem capitulum hoc audito consuetudinem allegans antiquam inviolabiliter observatam, iuxta quam nullum, nisi nobilem & liberum, & ab utroque parente illustrem, honeste conversationis, ac eminentis scientie, in suum consortium hadenus admiserant: ne contra hoc fieret (maxime cum nulla tunc prabenda vacaret, antequam monitorias vel executorias literas recepisset) ad sedem Apostolicam appellavit: & infra. Nos igitur attendentes quod non generis b, sed virtutum nobilitas, vitaq; honestas, gratum Deo faciunt, & idoneum servitorem, ad cuius regimen non multos secundum carnem nobiles & potentes elegit, sed ignobiles ac pauperes: eo quod non est personarum acceptio apud ipsum c, & vix ad culmine dignitatum (nedum ad prabendas) viri eminentis scientie valeant reperiri, exceptiones huiusmodi non duximus admittendas: & infra. Discretionem vestram mandamus, quatenus si vobis consuleri praedictam prabendam traxisset, quando ipsam dicto I. Episcopus contulit memoratus, ipsum ad eam recipi faciatis.

CAP. XXXVIII.

Si mandatur provideri in ecclesia, non potest de ecclesia provideri.

Idem.

Quia d olim priori sanctae M. dederimus e in mandatis, ut Gu. f diacono in aliqua ecclesia civitatis vel dioec. Luca auctoritate Apostolica provideret: idem praefatum Gu. g ecclesiae sancti Pe. de vico rectorem auctoritate huiusmodi nifus b est designare: in qua rector ab ejusdem ecclesiae clericis eligi consuevit, excommunicationis sententiam nihilominus proferens in rebelles. Cum igitur mandatum huiusmodi se ad talia non extendat, nec ad rectoriam vel dignitatem nostra feratur: intento, cum pro simplici beneficio iussio nostra maneat & mandamus, quatenus tam institutionem huiusmodi, quam excommunicationis sententiam propter hoc latam denuncias non teneat.

DE CLERICO AGROTANTE VEL DEBILITATO.

TITVLVS VI.

CAP. I.

Clericus infirmus integre percipit fructus beneficii sui. Gregorius Candido Episcopo vrbetamen.

Quia percussio corporalis: [& infra.] F. tuam hortamur, quatenus latorem praesentium ad percipiendam qua consueta sunt ab ecclesia tua, agritudo tua non debeat impedire. Quia si alii eius essent exemplo deterri, forte non posset, qui militaret ecclesiae, inveniri: sed secundum eius ordinem quocunque ei si sanus esset, poterant ministrari, de ipsa exiguitate, qua ecclesiae potest accedere, fraternitas tua praebet agrotanti.

CAP. II.

Presbyter, cui medietas palmae cum duobus digitis est abscissa, missam non celebrat, sed ceteris sacerdotibus fungi potest. Eugenius I Papa.

Presbyterum m, cuius duos digitos cum medietate palmae a praedone abscissos significasti, missam

a Cum. b Rom. 12. Galat. 2. Eph. 6. Coloss. 3. c Deum. d vide Oldrad. cons. 306. e detrimus, in antiq. f V. g V. h visu. i perferatur. k maner. l Greg. sed in omni. manus ut est impressum. m Post Conc. Lat. sub Alexan. III. p. 26. n. & c. 2. eod. tit. in 1. comp.

non permittimus celebrare: quia nec secure propter debilitatem, nec sine scandalo propter deformitatem a membri hoc fieri posse confidimus.

Ipsam autem ceteris officii sacerdotibus fungi minime prohibemus.

CAP. III.

Si rector ecclesiae sit leprosus, dandus est ei coadjutor. Lucius III.

De b rectoribus ecclesiarum lepra macula usque adeo infectis, quod altari servire non possunt, nec sine magno scandalo eorum, qui sani sunt, ecclesias ingredi: Hoc volumus te tenere, quod eis dandus est coadjutor, qui curam habeat animarum: & de facultatibus ecclesiae ad sustentationem suam congruam recipiat portionem.

CAP. IV.

Si rector ecclesiae sit leprosus, ab administrationis officio remouetur, sed de bonis ecclesiae sustentatur. Clemens III. c

Tva d nos duxit f. consulendos: & infra. De sacerdotibus, qui divino iudicio lepra morbo repercussus in parochiali ecclesia praedicationis officio fungitur: Dicimus quod pro scandalo & abominatione populi, ab administrationis debet officio remoueri, ita quod iuxta facultates ecclesiae sibi necessaria, quamdiu vixerit, ministrentur.

CAP. V.

Episcopo qui propter morbum incurabilem pastorale officium exercere non potest, dandus est coadjutor. Innocentius III. Arelaten. Archiepiscopo.

Ex e parte tua fuit propositum, quod cum Aurasensis f Episcopus gravi morbo & incurabili febre per quadriennium laboravit, ita quod pastorale officium non potest ullatenus exercere, princeps terrae illius, ac civis civitatis ejusdem a te postulant incessanter, ut ipsis (cum sis metropolitanus eorum) studeas providere. Verum cum ipsum ad cessionem compellere non possis, nec debeat ullo modo, nec afflicto afflictio sit addenda, imo potius ipsius miseriam miserendum g, eo quod b idem vir bonus exiterit, & ecclesiam salubriter sibi commissam gubernaverit: nos volumus tam Episcopo, quam ecclesiae providere, mandamus, quatenus illi coadjutorem ad socias virum providum & honestum, per quem tam Episcopo, quam populo utiliter consulatur.

CAP. VI.

Brevis est, & non summatur. Honorius III. Episcopo Aversan.

Consultationibus: & infra. Archidiacono autem, quem morbo paralytico laborantem officium linguarum adseris amisisse, coadjutor est merito adhibendus.

DE INSTITUTIONIBUS.

TITVLVS VII.

CAP. I.

Numerus clericorum debet institui in ecclesiis collegiatis, secundum facultatem ipsarum. Ex Concilio Arelaten. s

Non amplius suscipiantur in monasterio monachorum, aut clericorum, seu etiam puellarum, quam quot se regere de bonis ecclesiae absque penuria possint.

a deformationem. b Post Conc. Later. sub Alexand. III. p. 37. c. 4. & c. 3. eod. tit. in 1. compil. c In uno ita: Clemens III. Pillav. Episc. d Ca. 2. eod. tit. in 2. compil. e Ca. unico, eod. tit. in 3. compil. f Arel. al. Aurasens. al. Aurasens. g miserandum. h al. ita, eo quod ipse. i Haec est synodus Arel. sub Carolo Magn. Imp. & habetur hoc ibi ca. 3. & ca. 1. eod. tit. in 2. compil.

